

Ljubomir Radovančević:

Prikaz trilogije Slavka J. Sedlara:

TAKVOST-SUCHNESS, Gradska biblioteka Vršac, 2008., str.240,
TAKVOST-SUCHNESS 2, Saša Važić, Batajnica, 2010., str. 266, ilustrirao
Dragan Perić, TAKVOST-SUCHNESS 3, Saša Važić, Batajnica, 2010., 272 str.,
ilustrirao Jovo Sedlar,
na engleski jezik prevela Saša Važić.

Tri Sedlarove knjige Takvost-Suchness, s ukupno 778 stranica i 780 haikua, slikom autora, ukusno opremljene, s ilustracijama-crtežima tušem, perom i kistom, aproksimativno adekvatnog sumi-e slikanja. Treću knjigu ilustrirao je odlično sin autora kao 16-godišnji mladić – Jovo Sedlar. Prva knjiga na naslovnici ima fotografiju šipka ruže, koji se motiv sreće u haikuima često.

Predgovore za ovu trilogiju Slavka Sedlara, u esejističkoj formi, pisali su uvaženi autori, Đoko Stojčić, Nebojša Simin, prof. dr. Lazo M. Kostić, Milijan Despotović, Ranko Pavlović, David G. Lanoue, Mileta Aćimović Ivkov, Nadja Brankov, a Zoran Raonić u obliku pisma štovanom majstoru.

Prvu je knjigu posvetio „Svom prijatelju i učitelju Vladimiru Devidèu“.

Sedlarova je poezija prije svega originalna po jednostavnosti, po pridržavanju pravila pisanja tih pjesama u sadržaju i u formalnom smislu, po ujednačenosti doživljaja i mnogim drugim karakteristikama dobrog haikua. Zbirke su izdane

2008. i 2010., g., zaokruživši trilogiju pod naslovom TAKVOST-SUCHNESS, ujednačenog formata i opreme.

U Jezerskom, kraj Krupe, u Bosanskoj Krajini, Sedlar je rođen 1932. g. Kad je rat počeo 1941., imao je dakle 9 godina, te kao domsko dijete, ratno siroče interniran, školovao se u Rijeci, Beogradu i Vršcu. Kao Sv. Franjo, (ili Dr. Doolittle) i Serdar, kao izvorni pjesnik razgovara i sluša razne govore božjih bića a i objekata, jer svi imaju dušu i narav, i vjetar, i more, u animističkoj vjeri, vjeri haidžina, vjeri zen-budizma.

Sedlar je u prirodi od iskona, kao i ona još živi u njemu, njegovim umotvorinama. Sedlarov pjesnički pečat karakterizira njegova natura, temperament dobrog čovjeka, doživljajnost i proživljenost. Sraz Sedlara i prirode je cjelovit, bez zadržke, bez ostatka. Pjesnik otkrivalački prilazi ovom naoko nezamjeljivom, zgusnutom, u tami obnevidjelosti skrivenom, onom sasvim tananom biću iznutra i biću izvana. Sedlar slijedi Picassovu misao: „Ja ne gledam, ja vidim; ja ne tražim, ja nalazim!“ I: „Nije svrha od Sunca učiniti žutu mrlju, nego od žute mrlje učiniti Sunce.“

Svoj genuini interes i talent za haiku poeziju razvijao je od 1980-ih godina. Tada je prisustvovao na radionici haikua, što ju je organizirao jedan od pionira haikua u ex- Jugoslaviji, u Novom Sadu, poznati Aleksandar Nejgebauer s novosadskog Univerziteta. Nejgebauer spada u začetnike i rodonačelnike haikua na ovim prostorima, uz, iz Hrvatske barda i doajena Vladimira Devidéa i Zvonka Petrovića, oboje pokojnih. Koji je seminar evoluirao u „Haiku čas“ tj. haiku školu u kojoj je Sedlar obučavao nove haidžine pri Književnoj opštini Vršac. Sedlar 1982. godine pokreće Jugoslavenski pjesnički/haiku maraton Vršac, kojem je 1985. pridodat haiku konkurs, prvi i na koliko godina jedini u zemlji. Novosadski Klub haikua „Aleksandar Nejgebauer“ Sedlara 1996. g. pohvaljuje i nagrađuje za izuzetan doprinos jugoslavnskom haikuu i nominira ga počasnim članom. Posebno je posthumno priznanje Sedlaru ovjenčano ovom trilogijom.

Sedlar je publicirao u domovini i u svijetu u mnogim časopisma. Mnogobrojne je pobrao nagrade, pohvale, priznanja, uvrštenja u antologije. Npr. Basho Haiku Festival, City of Perth Library Haiku competition, Mainichi Haiku Contst,

Genkissu! Spirits up! Sedlarov haiku ušao je i u veliku i autoritativnu antologiju svjetske haiku poezije Four Seasons (1991.uredila Kokō Katō).

U 90 % gledanja je 10% svjesno viđenog, jer besposleni sanjari putuju obično kao koferi kroz život, neosviješteni i ne prosvijetljeni. Rezultat gledanje nije viđenje, samo puko opserviranje, zamjedba je percepcija u svijesti. I tu je Sedlar bio vrhunski majstor. I sadržajno (doživljaj, priroda) i formalno (5-7-5=17 slogova) haiku, pa tako i Sedlar srođen simbiotički s njim, povodi se za malenim (small is beautiful, small is great), lapidaran, krokijevski. Obilježja su to haikua: konciznost, preciznost, istančanost, koherentnost, sažetost (*meden agan*), ogoljelost od takvosti; sabijenom, minimalistički, redukcionistički, sitnom, siromašnom, simplificiranom sitnozornom, oskudnom metodom. Smisao za blagi humor u posebnoj vrsti haikua (senrju), kao i osjećaj za *hic et nunc* inspiraciju krasi Sedlarovu poeziju. Posebno je Devidè volio Sedlarov haiku – senrju:

Ova rana će / Mi, doktore, zarasti - / Dok dođem na red.

Sedlar je takav – odličan haidžin i svijet kao **takav** čine **takvost** -istinitost, jer istina je, *per definitionem*, „Ono što jest“.

Kako formuliramo pojmove? Na osnovu 1000 viđenja i osjećanja, čujenja bića, predmeta – dolazi do njihovog pojmovanja. Stotine raznih stolova tvore u našum umu pojam stola. Ali haidžin vidi – osjeća, sluša uvijek konkretni, pojedinačni, genuini objekt (ljubavi), koji je jedinstven, autentičan, svoj – takav. „Tak' je kak' je! – rekao bi Krleža. Takav je, kakav je. A svijest je pojam o sebi. Gledajući srcem i bivajući mladi u duši (i u srcu) **vidimo** očima haidžina – takvost. Nismo kompjutori – mozgovi da sistematiziramo, kritiziramo, operacionaliziramo, koncepcijaliziramo, konzumeriramo, elektrificiramo, industrijaliziramo, pametujemo, egomanijački ističemo sebe – ako smo haidžini. Nego uranjamo na dah u dubinu, ovdje i sada, u takvost. Ne lebdimo kroz život, somnambulno hodajući, nego smo automatski navikli da osvijestimo svaki trenutak – onda tek živimo. I ostvareni s njim, s osjećajem, s doživljajem, uživamo život u njemu i kroz njega, u nama duboko svjesni i odani. Trebali bi, vježbajući, kao gluhoslijepa Hellen Keller zažmirivši, isključivši sluh, s druge strane, pipati koru drveta, glatkoću lakirane površine stola – osjećati svijet **takav.** Onda ga tek zapravo imamo, vidimo njegove suptilnosti. Npr. samo je jedan zalaz Sunca večera i ako

ga ne vidimo sada, nikada **ovaj, takav** zalaz nećemo više vidjeti. Najljepše djevojke svijeta (i života) vidio sam samo na trenutak – pred nekim liftom nekog hotela, spustivši se u neku blagovaonu – i nikad više. Samo je prošlo ono - „koji kamad!“ i trenutak (žena) se izgubi u Svemiru. Čula trebaju uvijek biti „na ručku! – uživati u blagodatima osjeta.

Treba percipirati i činiti na način Slavka Sedlara. On nas može naučiti mnogo toga novog samo čitajući njegove haikue – i pazeći. Život i prirodu valja zamjećivati samo kroz takvost. Takvost je inače pod koprenom naše površnosti, naše žalbe – „nemanja vremena“. Stvarima, bićima i trenutke treba posvetiti – sakralizirati vrijeme. Tek će onda biti od koristi. Tome Sedlar uči – čišćem i češćem AHA arhimedovskom doživljaju.

Ove tri obimne dvojezične zbirke ostavlja Sedlar u amanet svim haidžinima svijeta, pogotovo početnicima, kao paradigmu kako treba haiku pisati i doživljavati. Ukupno 780 probranih haiku agovore o izuzetnoj njihovoj kvaliteti i umjetničkom doživljenom smislu. Knjige su dokaz povećanja raspoloživih resursa i rezultata razvoja haikua Podunavlja i šire.

Dr.sci. Ljubomir Radovančević,

Zagreb, proljeće, 2012.

Lektorirala: Maja Bregović, prof.

PR
DIOGEN pro kultura
<http://diogen.weebly.com>